

Belangrijkste Klimaat- en Energie punten uit het coalitieakkoord: Aan de slag

Vrijdag 30 januari 2026 presenteren D66, VVD en CDA hun [coalitieakkoord Aan de slag](#). De [Nederlandse Vereniging Duurzame Energie \(NVDE\)](#) verwelkomt de stevige inzet op de energietransitie in het nieuwe regeerakkoord.

Veel belangrijke zaken worden geagendeerd en geregeld in de financiële tabel van het coalitieakkoord, daarom wordt deze hier eerst behandeld. Daarna vindt u in dit document een uitgebreide samenvatting op de Klimaat- en Energie punten uit dit akkoord, als ook de aanhangende thema's zoals stikstof en een groene economie.

Budgettaire tabel – t/m 2030

Bedragen in mln. (+ is saldooverslechting)	2026	2027	2028	2029	2030	Struc
3. Landbouw, natuur en stikstofaanpak						
13 Investeringspakket 20 mld.						
- w.v. Vrijwillige beëindigingsregeling	0	150	300	300	0	
- w.v. Gebiedsgerichte aanpak / zonering	0	200	400	600	1.000	
- w.v. Managementmaatregelen en innovatie	0	50	200	250	250	
- w.v. Natuurherstel (excl. agrarisch natuurbeheer)	100	150	200	250	250	200
- w.v. Agrarisch natuurbeheer	0	50	75	100	125	165
- w.v. KRW / water	0	0	250	250	250	
- w.v. Flankerend beleid en uitvoering (overig)	50	100	150	150	150	70
- w.v. Industrie en mobiliteit	0	50	50	50	50	
- w.v. dekking onverdeelde middelen art. 51 lvn-begroting	-107	-468	-1.528	-1.690	-288	
- w.v. dekking rode diesel lvn-begroting	-146	-146	-146	-146	-146	
4. Energie en klimaat						
14 Indirecte kostencompensatie (IKC) (2026 t/m 2035)	192	223	355	505	505	
15 Envelop tegemoetkoming elektriciteitsprijs bedrijven (2028 t/m 2035)			345	495	495	0
16 SDE++ zes nieuwe rondes 2027 t/m 2032					8	0
17 Continuering uitvoering klimaatbeleid medeoverheden (2031 t/m 2040)						0
18 Wind op zee (uitbreiding tot 40 GW in 2040)	7	78	88	117	91	139
5. Economie en innovatie						
19 Nationale investeringsinstelling NII (3 tot 5 mld. niet-saldo relevant)						
20 NADI (500 mln. niet-saldorelevant)						
21 Innovatie regionale campussen	100	100	100	100	100	
22 Toekomstfonds			-72	-7	-50	-41
66 Verlengen accijnskorting op benzine		900				
72 Verwerking jaar uitstel ETS2	0	4.103	-908	-328	-20	0

Budgettaire tabel – doorkijk uitgaven 2035

4. Energie en klimaat

14 Indirecte kostencompensatie (IKC) (2026 t/m 2035)	505	505	505	505	505	0
15 Envelop tegemoetkoming elektriciteitsprijs bedrijven (2028 t/m 2035)	495	495	495	495	495	0
16 SDE++ zes nieuwe rondes 2027 t/m 2032	114	349	658	961	1.248	0
17 Continuering uitvoering klimaatbeleid medeoverheden (2031 t/m 2040)	800	800	800	800	800	0
18 Wind op zee (uitbreiding tot 40 GW in 2040)	182	376	1.117	1.797	2.406	0

Budgettaire bijlage coalitieakkoord

13. Pakket 20 miljard euro

Voor de landbouw, natuur en stikstofaangepak wordt een investeringsbedrag van 20 miljard euro beschikbaar gesteld. Dit bedrag wordt verdeeld naar verschillende doelen en activiteiten. Deze kunt u terugvinden in de gehele *Budgettaire tabel en bijlage coalitieakkoord*, maar een (wellicht) relevante om uit te lichten is:

- Tot en met 2031 wordt 250 miljoen euro vrijgemaakt voor maatregelen met een significante verlaging van stikstof/ammoniakemissies in de industrie en de mobiliteit.

14. Indirecte kostencompensatie (IKC)

Om de elektriciteitskosten van energie-intensieve industrie te verlagen wordt de IKC verhoogd en wordt de doelgroep uitgebreid. De middelen blijven beschikbaar tot en met 2035.

15. Envelop elektriciteitsprijs

Voor het verlagen van de elektriciteitsprijs van de (basis) industrie die veel elektriciteit verbruikt wordt een envelop beschikbaar gesteld. Een bestedingsvoorstel wordt uitgewerkt. De middelen blijven beschikbaar tot en met 2035.

16. SDE++

We verlengen de SDE++ met zes nieuwe openstellingsrondes voor de uitrol van duurzame energiebronnen. Het betreft een jaarlijks openstellingsbudget van 8 miljard euro t/m 2032.

17. Continuering uitvoering klimaatbeleid medeoverheden

Tussen 2031 en 2040 wordt jaarlijks 800 miljoen euro uitgetrokken voor de uitvoering van klimaat- en energiebeleid door medeoverheden.

18. Wind op zee

Voor het behalen van 40GW via Wind op Zee in 2040 worden investeringsmiddelen vrijgemaakt tot 2050. Daarnaast wordt 139 miljoen euro structureel uitgetrokken voor de integrale Noordzee investeringsopgave voor onder meer veiligheid en natuur.

19. Nationale Investeringsinstelling (NII)

Er wordt een nationale Investeringsinstelling (NII) opgericht.

- Staat op afstand van de politiek en is gericht op private (co-)investerings of leningen en verdringt privaat kapitaal niet.
- Richt zich op projecten met een positieve business case waarvan financiering op de markt niet tot stand komt.
- Onderdeel toegevoegd dat kan dienen als opvolger van het huidige Nationaal Groeifonds.
- Het kernkapitaal van de NII kan verschaft worden door de opbrengsten uit (voorgenomen) privatiseringen van staatsdeelnemingen.
- Voor de NII wordt 3 tot 5 miljard euro beschikbaar gesteld.

66. Verlengen korting brandstofaccijns op benzine in 2027

De verlaging van de brandstofaccijns op benzine wordt verleng tot en met 2027. In 2027 worden specifiek de tarieven voor benzine gelijk gehouden aan de tarieven van 2026.

72. Verwerking jaar uitstel ETS2

Het besluit om ETS2 met een jaar uit te stellen tot 2028, zorgt voor jaar later sprake van inkomsten uit ETS2. Deze inkomsten zaten al in het basispad voor 2027. Dit leidt tot een lastenderving van ongeveer 4,1 miljard euro in 2027.

Duurzaam energiesysteem

We kiezen voor een welvarend, schoon én onafhankelijk Nederland. Zetten alles op alles om de file op het elektriciteitsnet terug te dringen. Gaan met volle kracht bouwen aan schone energie van eigen bodem, en gaan slim om met onze grondstoffen. Door gericht te investeren kunnen bedrijven verduurzamen. Daarmee maken we ruimte voor groene groei en worden we minder afhankelijk van ondemocratische landen. We werken door aan de klimaatdoelen en bouwen aan een schone en veilige toekomst.

Investeren in energie(zekerheid) en betaalbare energie van eigen bodem

- Aanpakken netcongestieproblemen heeft hoogste prioriteit.
 - Meeste urgente projecten eerst.
 - Beschikbare netcapaciteit ook beter benutten, door o.a. prikkels in nettarieven, flexcontracten en energiehubs.
 - Crisiswet Netcongestie, voor versnellen procedures vergunningen en ingrijpen bij stagnatie bouw/aanleg
- Vol inzetten op elektrificatie, belangrijkste manier om industrie te verduurzamen.
- Opslag CO₂ (CCS) op Noordzee nodig. Rijk investeert (via haar deelnemingen) in opslag van CO₂ en CCU.
- Blijven investeren in wind op zee via Contracts for Difference voor 40 GW. Goede afstemming tussen aanbod en vraag en betere interconnectie met andere landen.
- Verlengen de SDE++ met 6 nieuwe openstellingsrondes. Ervoor zorgen dat nieuwe duurzame elektriciteitsbronnen op een 'netbewuste' wijze in het energienetwerk worden ingepast.
- Blijven inzetten op productie groen gas en groene waterstof. Investeren in groene waterstof productie en -levering. In transitie kan blauwe waterstof (i.c.m. CCS) onder duidelijke voorwaarden een rol spelen in opschalen NLse waterstofketen.
- Versterken nucleaire cluster in Nederland, versnellen SMR-programma. Tenminste 4 nieuwe kerncentrales (kunnen conventionele en modulaire reactoren zijn).
- Blijven vol inzetten op warmtenetten.
 - Z.s.m. duidelijkheid voor mensen of ze een warmtenet krijgen of een andere verduurzamingsoptie.
 - Overheid bereid om via een staatsdeelneming binnen de huidige financiële kaders private warmtebedrijven over te nemen en te participeren in nieuwe ontwikkelingen.
 - Op plekken waar warmtenet niet de meest geschikte oplossing, stimuleren en normeren we, per 2029, de uitrol van hybride, slimme warmtepompen.

- Introduceren capaciteitsmarkt voor leveringszekerheid van elektriciteit.
- Geven prioriteit aan de verduurzaming van woningen en maken de energierekening zo blijven betaalbaar.
 - Bijvoorbeeld met een Nationaal Isolatie Offensief.
 - In de jaren tot 2030 helpen we via het NPLV de wijken met de grootste energiearmoede.
 - Verhuurders worden verplicht energielabels E, F en G voor huurwoningen per 2029 uit te faseren, labels C en D per 2040.
- Groningerveld blijft gesloten. Geen nieuwe vergunningen voor gaswinning onder de Waddenzee. Bestaande sectorakkoorden worden doorgezet en blijven gas winnen onder de Noordzee. Afbouw gaswinning op land wordt op verantwoorde manier met de sector vormgegeven.

Bouwen aan een schone en veilige toekomst

We gaan met volle kracht aan het werk om de klimaatdoelen te halen. Het klimaatdoel van 2030 wordt lastig, maar we houden die ambitie vast. Door vol in te zetten op lange termijnbeleid en een slimme Europese aanpak doen we alles wat nodig is om de klimaatdoelen voor 2040 en 2050 te halen. Daarom wordt in Europees verband doorgewerkt aan het halen van de klimaatdoelen en houden we daarnaast vast aan de klimaatdoelen uit de nationale Klimaatwet.

- Europees is afgesproken om in 2040 totaal 90% emissies te reduceren t.o.v. 1990. Nederland spant zich in voor een ambitieus Europees pakket ten behoeve van een gelijk speelveld. Sluiten zoveel mogelijk aan bij Europese aanpak.
- In voorjaar 2027 nemen we indien nodig aanvullend nationaal geborgde maatregelen om het doel van 2040 te halen en hebben daarbij oog voor betaalbaarheid en handelingsperspectief.
- Werken toe naar volledig circulaire economie in 2050.
 - Versterken het Nationaal Programma Circulaire Economie en stellen (bij voorkeur Europese) (sectorale) circulaire doelen.
- Breiden laadinfrastructuur voor elektrische voertuigen uit en houden elektrisch rijden fiscaal aantrekkelijk. Stimuleren het gebruik van deelauto's, fiets en ov.
- Blijven werken met een noodfonds energie.
- Trekken samen met Duitsland en Frankrijk op voor het normeren van de inzet van biobrandstoffen voor wegverkeer en binnen- en zeevaart voor de periode na 2030.
- Versnellen de landbouwtransitie, zodat ook die sector evenredig bijdraagt aan het halen van de klimaatdoelen.
- Stimuleren nationale innovaties voor negatieve emissies/koolstofverwijdering. Gaan internationaal aan de slag met het opzetten van een kenniscluster voor Carbon Management.

Verduurzaming Industrie

We zetten vol in op een groene industrie en lagere uitstoot. Kan alleen als de overheid en industrie, met een Europese blik, de handen ineenslaan.

- Creëren een gelijk speelveld en voeren we een stabiel langetermijnbeleid.
 - Schaffen de nationale CO₂-heffing af.
 - Zetten, met oog op gelijk Europees speelveld en versnelling elektrificatie en verduurzaming, in op een verlaging van de elektriciteitskosten.

- Maken met de industrie duidelijke bestuurlijke afspraken om het tempo van verduurzaming te borgen.
- Kijken bij nieuw beleid naar de effecten op het gelijke speelveld met omliggende landen.
- Werken aan het afbouwen van financiële prikkels voor fossiele brandstoffen, en doen dit zoveel mogelijk in Europees verband.
- Gaan door met de bestaande maatwerkafspraken, nieuwe maatwerkafspraken richten zich op clusters of gebieden. Pakket voor Groene Groei verder uitwerken.
- Voor de energie-intensieve haven- en industrieclusters maken we een nationaal ruimtelijk-economische strategie.

Mobiliteit en infrastructuur

Inzet rond elektrisch vervoer komt vooral terug onder kopje Bouwen aan een schone en veilige toekomst.

- Onderhoudsopgave krijgt komende jaren voorrang in toebedelen beschikbare middelen.
- Extra middelen vrij voor aantal prioritaire projecten.
- Voorgenomen verbreding A27 bij Utrecht oplossen met regio binnen de bestaande snelwegbak.
- Verlengen de verlaging van de brandstofaccijns.
- Onderzoeken een toekomstbestendige hervorming van de autobelasting naar oppervlakte of omvang binnen de mrb, waarbij de voorwaarde is dat automobilisten er niet op achteruit mogen gaan. Ook moet daarbij rekening worden gehouden met eventuele effecten voor burgers en bedrijven in plattelandsregio's.
- Voeren het Nationaal Toekomstbeeld Fiets uit en zorgen dat OV-knooppunten op de fiets bereikbaar zijn.
- Werken aan een spoor- en openbaar vervoersnetwerk waarin bereikbaarheid van voorzieningen centraal staat.
- Lelystad Airport wordt in gebruik genomen als luchtmachtbasis voor Defensie en voor civiel medegebruik, initieel 10.000 vliegbewegingen. Voorwaarde is dat Lelystad Airport aan alle wettelijke eisen voldoet, waaronder een natuurvergunning.
- Voor Schiphol wordt een omvang van 478.000 vliegbewegingen vastgelegd in het luchthavenverkeersbesluit. Schiphol investeert 50 miljoen in een omgevingsfonds om woningen te isoleren. De totale CO₂ uitstoot van de burgerluchtvaart op Schiphol en Lelystad Airport moet in 2030 lager zijn dan in 2024 op Schiphol.
- Zetten in op een Europese vliegtaks die voor alle EU-landen gelijk is, i.p.v. de nationale tickettaks.
- Nederland zet samen met de sector in op het uitbreiden van bijmenging van duurzame vliegtuigbrandstof en het stimuleren van de productie van *Sustainable Aviation Fuels* in Nederland.

Gebouwde Omgeving

Veel verduurzamingsmaatregelen in de gebouwde omgeving worden hierboven al genoemd onder het kopje *Duurzaam energiesysteem*.

- Standaardiseren (duurzaamheids-)normen en zien erop toe dat alle gemeenten alle bovenwettelijke eisen aan de bouw schrappen, zodat overal hetzelfde geldt. Sturen erop dat provincies natuurregels uniformeren zodat ze de bouw niet bemoeilijken.
- Het Besluit bouwwerken en leefomgeving wordt vereenvoudigd om onnodige en kostbare bouweisen te schrappen.
- Sneller bouwen met innovatie. Prefabwoningen worden sneller en schoner gebouwd. Maken fabriekswoningen veel betaalbaarder en sneller realiseerbaar door de regels gelijk te trekken en te gaan werken met een digitaal planproces.

Groene economie

Om onze welvaart ook in de toekomst te behouden, is het nodig om te moderniseren, te verduurzamen, te innoveren en te investeren.

- Richten binnen twee jaar een Nationale investeringsinstelling op. Om financiering te verstrekken aan projecten en bedrijven die deze financiering niet zelfstandig op de private financieringsmarkt kunnen ophalen.
- Maken waar mogelijk gebruik van Europese cofinanciering en investeringskansen, bijvoorbeeld via het *European Competitiveness Fund*, de *Chips Act 2.0* en IPCEI's (projecten met een groot gemeenschappelijk belang).
- Kiezen voor een stabiel vestigingsklimaat. Bedrijven ondersteunen in investeringen die passen bij onze economie van de toekomst.
 - Uitbreiding van de WBSO voor ontwikkeling van AI en technologie en behoud van de Innovatiebox.
 - De EIA, MIA en VAMIL worden waar mogelijk samengevoegd tot één robuuste investeringsregeling.
 - Stimuleren dat mensen met hun spaargeld meer beleggen in de Nederlandse economie.
- Toewerken naar de 3%-norm voor R&D-investeringen. Grootste deel van bedrijfsleven, maar overheid kan met publieke investeringen ook private investeringen aanjagen. Overheid moet randvoorwaarden creëren en vaker optreden als *launching customer* voor innovatieve technologieën. Gaan door met uitvoering Nationale Technologiestrategie en ondersteunen regionale innovatieclusters.
- Om innovaties vanuit de ontwikkelfase door te laten groeien, inzetten van Nationaal Groeifonds, deelname aan Europese innovatieprogramma's en publiek-private innovatieprogramma's.
- Maken gebruik van de ruimte die Europese wetgeving biedt voor *Regulatory sandboxes* en vergroten de experimenteerruimte voor jonge technologiebedrijven.
- Aanpak Regeldruk wordt doorgezet. Jaarlijks schrappen of vereenvoudigen van tenminste 500 regels.
- Ingewikkelde regels voor burgers en bedrijven simpeler maken: jaarlijks een Vereenvoudigingswet.

- Ambitie blijft om onnodige nationale koppen op Europese regels te schrappen. Europese richtlijnen en regelgeving sneller en zoveel mogelijk 1-op-1 geïmplementeerd. Onderschrijven Europese Omnibus-wetgeving.
- Vergunningverlening voor bedrijven moet worden versneld, bijvoorbeeld via digitalisering.
- Start- en scaleups moeten kunnen groeien in Nederland.
- Stimuleren duurzaam en verantwoord ondernemerschap. Verlagen administratieve lasten en kosten voor bedrijven die willen ondernemen.
- Sturen actief op 1,5% structurele economische groei, en als dat niet wordt gehaald sturen we bij.
- Gaan door met het nieuwe strategische industriebeleid met focus op bepaalde domeinen en markten op basis van potentieel verdienvermogen, maatschappelijke opgaven en belang voor onze strategische autonomie.
- Kiezen voor vier domeinen die essentieel zijn voor onze toekomstige economie en maatschappelijk welzijn: digitalisering en AI, veiligheid en weerbaarheid, energie- en klimaattechnologie en life sciences en biotechnologie.
- Zorgen dat Nederland zijn sterke positie in de schone maakindustrie verder uitbouwt, met kansen voor circulaire bouwmaterialen, groene chemie, biobased plastics, waterstof en maritieme sector.
- Wijzen fysieke ruimte aan die van strategisch belang is rondom regionale innovatieclusters en tekenen voldoende ruimte in voor bedrijventerreinen.

Stikstof, landbouw en milieu

Nederland moet en kan van het stikstofslot. Het stikstofprobleem houdt de agrarische sector in grote onzekerheid, belemmert de ontwikkeling van onze economie en gaat ten koste van de natuur. De politiek moet keuzes maken die nodig zijn om in een samenhangend en voor de sector overtuigend pakket de stikstofcrisis op te lossen en ruimte te creëren voor ontspanning in de economie. Om de uitvoering, monitoring en handhaving mogelijk te maken, is geld nodig. Daarom reserveren we tot 2035 voldoende middelen en herstellen we het Stikstoffonds, met als doel (juridisch) aantoonbare stikstofreductie.

- Leggen stikstofdoelen voor 2035 per sector in de wet vast, met een tussendoel in 2030.
 - 42-46% (NH₃) t.o.v. 2019 voor de landbouw. Voor landbouw als streefdoel voor 2030 een bandbreedte van 23-25% reductie; 50% (NH₃) voor de industrie; 50% (NO_x) voor mobiliteit.
- Vervangen de kritische depositiewaarde (KDW) zo snel als mogelijk is door een juridisch houdbaar alternatief. Daarbij wordt gestuurd op reductie van emissies en wordt uitgegaan van de feitelijke staat van de natuur. Voeren een nieuwe vergunningsverleningssysteem in, gebaseerd op doelvoorschriften. Investeren daarvoor in uitvoeringscapaciteit bij bevoegde instanties.
- Rijksoverheid stelt een duidelijke, landelijke aanpak voor en reductiedoelen voor stikstof, CO₂ en water. In een gebiedsgerichte aanpak worden, in overleg met de provincies, specifieke doelen per gebied vastgesteld, en zodra dat mogelijk is ook per bedrijf.
- Als het 2030-streefdoel niet wordt gehaald, zullen in overleg met betrokken partijen aanvullende maatregelen getroffen worden. Als het stikstofdoel voor 2035 niet wordt gehaald, zal als ultieme remedie worden gekort op dier- of fosfaatrechten bij landbouwbedrijven. Ook de industrie en mobiliteit dienen maatregelen te nemen als zij de gestelde doelen niet halen.

- Bij een gebleken gebord reductiepakket wordt z.s.m. een juridisch houdbare, rekenkundige ondergrens ingevoerd. Waar mogelijk voeren we z.s.m. een drempelwaarde per gebied in.
- Aanvullend worden, in overleg met betrokken partijen, voor de zomer afspraken gemaakt over generieke reductiemaatregelen. Dit met het oog op het realiseren van de doelen in 2030 en 2035, en het verkleinen van de restopgave die met doelsturing moet worden gerealiseerd.
- Aanpak om stikstof te reduceren richt zich met name op de meest stikstofgevoelige Natura 2000-gebieden die nog niet onder de norm zitten. Zetten in op een combinatie van vrijwillige en meer verplichtende maatregelen.
- Bij herziening Kaderrichtlijn Water zet Nederland in op simplificatie, met als doel een ambitieuze en realistische richtlijn.
- Op het gebied van ruimtelijke ordening maken we keuzes gericht op de lange termijn. In de Nota Ruimte is 'water en bodem sturend' een richtinggevend principe.